

BIJDRAGEN TOT DE DIERLIJKE PSYCHOLOGIE.

Onder dezen algemeenen titel willen wij voortgaan van tijd tot tijd zulke mededeelingen op te nemen als ons toeschijnen eenig licht te kunnen verspreiden over het nog altijd duistere vraagstuk aangaande de zielsvermogens der dieren. Natuurlijk bedoelen wij slechts die gevallen, welke niet alleen door waarheidlievende personen zijn waargenomen, maar die ook van genoegzaam gewicht zijn om er de aandacht onzer lezers in het bijzonder op te vestigen.

De heer R. P. VAN VOLLENHOVEN meldt ons de beide volgende voorbeelden, waarvan het eerste tot bevestiging strekt van de ons door Dr. EGELING medegedeelde waarneming (zie bl. 185).

“Mijn hond was ook gewoon dikwijls medegenomen te worden om te wandelen, en gaf dan telkens vele teekenen van blijdschap. Maar als ik en mijne huisgenooten in meer gekleed kostuum binnenkwamen, en ons gereed maakten om ter kerk te gaan of visites te maken, wist hij zeer goed, dat hij daarmede niets te maken had, maar ging hij, met blijken van teleurstelling, onder tafel of canapé liggen.”

“Van een ander hondje heb ik onlangs een zeer merkwaardig geval ondervonden, toen ik hem op eene wandeling medenam. Hij ging als naar gewoonte zeer vrolijk mede, tot dat hij bemerkte, dat ik den kant opging naar eene plaats waar schietoefeningen gehouden werden. Toen het geluid der schoten allengs duidelijker werd, kwam hij herhaalde keeren tegen mij opspringen, als om door vriendschapsbewijzen mij over te halen zijn zin te doen. Toen wij in het gezicht eener zijlaan kwamen, liep hij snel vooruit, en een eindje die laan in; toen kwam hij weer bij mij om mij te liefkozen, liep weer die laan in,

nog eens omkijkende om te zien of ik hem volgde, en toen dat gebeurde gaf hij duidelijk zijne goedkeuring en blijdschap te kennen. Hij was dus bevreesd geweest, dat wij te dicht bij het schieten zouden komen, en was nu zeer verheugd dat ik mij had laten bewegen mij daarvan te verwijderen."

EEN CHIMPANSEE ALS TEEKENAAR.

De schilder LENTEMANN deelt in de *Gartenlaube*, 1871, N°. 45, het volgende mede:

"Toen ik in 1865 in den zoölogischen tuin te Hamburg was, leefde er nog de chimpansee Molly, die daar reeds in den herfst van 1863 gekomen was en dus, voor een chimpansee, zijnen gevangen staat zeer goed verdroeg. In den eersten tijd van zijn verblijf in den tuin, toen daar nog geen apenhuis gebouwd was, had het dier eenen eigenen oppasser, die, als het goed weder was, met hem in den tuin ging wandelen, met hem gemeenschappelijk tusschen de struiken zijn middag-slaapje deed en slechts de fooien alleen voor zich behield. Wanneer het echter slecht weder was, dan hielden beiden hun verblijf in een kamertje van de woning des inspecteurs, uit welks venster men het gezicht op een gedeelte van den tuin had. Zag dan de oppasser bezoekers voorbijgaan, zoo verzuimde hij niet dezen te wenken, waarbij het wel is waar soms gebeurde, dat hij zelf voor den aap werd aangezien, maar dit hinderde hem weinig, want hij had zijnen beschermeling reeds geleerd, aan de gasten het geldzakje voor te houden, waarbij hij steeds ter verklaring zeide, dat de aap geld wilde, een wensch, die aardigheidshalve dan ook gewoonlijk vervuld werd. Dit was tegelijk winstgevend en onderhoudend. Was het weder echter al te slecht, zoodat geen bezoekers in den tuin kwamen, dan verviel natuurlijk dit tijdverdrijf en de oppasser moest de verveling op eene andere wijze verdrijven.

"Dan haalde hij wel eens zijn notitieboek te voorschijn, dat op de gewone wijze met een potlood gesloten was, en beproefde, zoo goed en kwaad het ging, de uit zijn venster zichtbare dierenhokken en andere dingen af te teekenen, waarbij Molly natuurlijk naar hem keek. Dat de aap daardoor het gebruik van het potlood reeds had leeren kennen, zag ik later, toen de oppasser hem eens tot rustig zitten

zocht te brengen, door hem zijn notitieboek te geven, waarbij het dier inderdaad met het potlood in het boek beproefde te teekenen, ofschoon dan ook op zeer onhandige wijze.

"Dit gebeurde in 1863. In het jaar 1864 was het nieuwe apenhuus gereed; de chimpansee werd daarin gebracht en dus van zijnen eersten oppasser gescheiden. Toen ik mij nu eens in 1865 in het apenhuus bevond, plaatste ik een mijner schetsboeken, waarin tot dusver zich alleen op de eerste bladzijden eenige schetsen uit Helgoland bevonden, onder tegen de kooi van den chimpansee, doch, gelijk ik meende, zóó, dat de aap het boek niet zien kon, ofschoon hij blijkbaar naar mij gekeken had. Het boek was ook op gewone wijze met een doorgestoken potlood gesloten. Toen ik het echter na eenigen tijd weder wilde opnemen, was het verdwenen. Onder de weinigen, die aanwezig waren, was er blijkbaar niemand die het had, en de oppasser kwam dus op het denkbeeld of Molly ook de dief zijn kon. Toen hij dit zeide, achtte ik het boek verloren, want de aap had zich in het binnenste van zijn hok, waar hij sliep, teruggetrokken, en bewees reeds daardoor, dat de oppasser waarschijnlijk juist geraden had. Werkelijk nam deze dan ook, na de kooi geopend te hebben, den aap het boek af, dat het dier met het potlood gewillig afgaf. Mijn eerste blik viel op het bovenste gedeelte van den band, dat iets verbogen was; toen ik het boek opende, was ik dan ook op alles voorbereid, behalve op hetgeen ik werkelijk zag. Aan geen der bladen met de schetsen uit Helgoland was iets gebeurd, maar op het eerstvolgende blad had de aap met het potlood, dat hij uitgetrokken en daardoor het boek geopend had, juist in het midden iets geteekend; wel is waar, niet anders dan een wirwar van strepen, waaruit men niets maken kon, maar dat toch niets meer en niets minder was dan hetgeen een kind van zijn leeftijd en onder gelijke omstandigheden ook zoude tot stand gebracht hebben.

"Natuurlijk heb ik mij wel gewacht aan deze apenteekening iets toe te voegen, dan eenige woorden ter verklaring van het geval, en ieder, die haar ziet, kan niet nalaten, er zich lachend over te verwonderen. Ik onthoud mij van alle gevolgtrekkingen uit deze volkomen ware geschiedenis; dat zij echter getuigt van eene groote mate van geheugen, of wil men het liever herinneringsvermogen noemen, is onbetwistbaar."

HG.